

LBRIS

We know
books

Carlo M. Cipolla (1922–2000), reputat istoric italian, pasionat de economie, a studiat la Sorbona și la London School of Economics. Pe parcursul îndelungatei sale cariere academice, a predat istoria economiei la University of California, Berkeley, la Institutul European din Florența și la Scuola Normale din Pisa.

A mai publicat, printre altele: *Storia dell'economia italiana* (1959), *Economic History of World Population* (1962), *The Economic Decline of Empires* (1970), *The Technology of Man: A Visual History* (1980), *Allegro ma non troppo* (1988), *Between Two Cultures: An Introduction to Economic History* (1992).

LEGILE CARLO M. CIPOLLA FUNDAMENTALE ALE IMBECILITĂȚII UMANE

Traducere din engleză
de Miruna Fulgeanu

Cuvânt înainte
de Nassim Nicholas Taleb

Prefață la ediția românească
de Radu Paraschivescu

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Adina Săucan
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Bookart Printing

Carlo M. Cipolla
The Basic Laws of Human Stupidity
© 1988, by Societă editrice Il Mulino, Bologna.
Introduction copyright © 2019 by Nassim Nicholas Taleb

© HUMANITAS, 2014, 2022, pentru prezenta versiune
în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Cipolla, Carlo M.
Legile fundamentale ale imbecilității umane / Carlo M. Cipolla;
trad. din engleză de Miruna Fulgeanu; cuv. înainte de Nassim
Nicholas Taleb; pref. la ed. românească de Radu Paraschivescu. –
București: Humanitas, 2022
ISBN 978-973-50-7628-3
I. Fulgeanu, Miruna (trad.)
II. Taleb, Nassim Nicholas (pref.)
II. Paraschivescu, Radu (pref.)
159.9

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

Cuprins

<i>Cuvânt înainte</i> (Nassim Nicholas Taleb)	7
<i>Lumea fără imbecili – o utopie</i> (Radu Paraschivescu)	11
<i>Nota editorului italian</i>	31
<i>Mad Millers către Cititor</i>	33
LEGILE FUNDAMENTALE ALE IMBECILITĂȚII UMANE	
Introducere	37
I. Prima Lege Fundamentală	41
II. A Doua Lege Fundamentală	45
III. Un interludiu teoretic	51
IV. A Treia Lege Fundamentală (așa-numita Regulă de Aur)	59
V. Distribuția frecvenței	65
VI. Imbecilitatea și puterea	71
VII. Puterea imbecilității	75
VIII. A Patra Lege Fundamentală	79
IX. Macro-analiza și A Cincea Lege Fundamentală	83
Anexă	91

LBRIS

We know
books

LEGILE
FUNDAMENTALE
ALE IMBECILITĂȚII
UMANE

LBRIS

We know
books

Introducere

Este evident că, la ora actuală, omenirea se află într-un stadiu deplorabil. Însă aceasta nu este o noutate. Din câte știm noi, omenirea s-a aflat mereu într-un asemenea stadiu. Suferința și necazurile pe care oamenii trebuie să le îndure, atât ca indivizi, cât și ca membri ai societății, sunt, practic, rezultatul modului lipsit de noimă – aproape imbecil, aș spune – în care viața le-a fost structurată încă de la origini.

Mulțumită lui Darwin, acum știm că avem aceiași strămoși precum speciile inferioare ale regnului animal, iar acestea, de la viermi la elefanți, trebuie să îndure zilnic chinuri și greutăți. Pe de altă parte, oamenii au privilegiul de a duce o povară în plus – o doză suplimentară de necazuri de zi cu zi, grație unui anumit grup de indivizi ce fac, la rândul lor, parte din neamul omenesc. Acest grup este mai influent decât Mafia, decât

complexul militar-industrial, decât comunismul – este vorba despre un grup neorganizat, neconstituit, care nu are nici conducător, nici președinte, nici reguli, și care reușește totuși să opereze în perfectă armonie, ghidat parcă de o mână nevăzută, de așa natură încât activitatea fiecărui membru consolidează eficacitatea activităților celorlalți membri. Firea, însușirile și comportamentul membrilor acestui grup vor fi abordate în paginile ce urmează.

Aș vrea să subliniez că această cărticică nu este un exercițiu de cinism sau de defetism – nu mai mult decât o carte de microbiologie. Cele ce urmează sunt, de fapt, rezultatul unui efort constructiv de a detecta, de a cunoaște și poate de a neutraliza, pe această cale, una dintre cele mai puternice și întunecate forțe ce împiedică fericirea și progresul omenirii.

CAPITOLUL I

Prima Lege Fundamentală

Prima Lege Fundamentală a Imbecilității Umane afirmă clar și răspicat:

„Numărul indivizilor imbecili în viață este mereu și în mod inevitabil subestimat de toată lumea.“¹

La prima vedere, enunțul pare banal, imprecis și extrem de ingrat. Cu toate acestea, o cercetare mai atentă va dezvălui adevărul pe care îl ascunde. Oricât de mulți imbecili ai presupune că există, tot ai fi luat prin surprindere, în mod sistematic, de faptul că:

---

1. Cei care au alcătuit Biblia erau conștienți de existența Primei Legi, pe care au parafrazat-o afirmând, cu o înclinație către exagerări poetice, că *stultorum infinitus est numerus*. Numărul imbecililor nu poate fi însă infinit, pentru că numărul oamenilor în viață este finit.

a) Oamenii pe care cândva îi considerai inteligenți și raționali se vor dovedi a fi imbecili, fără drept de apel.

b) Zi de zi, într-o continuă monotonie, te vei găsi asaltat de imbecili care apar pe neașteptate în cele mai incomode locuri și în cele mai improbabile momente.

Prima Lege Fundamentală nu-mi îngăduie să atribui o valoare numerică exactă procentului de imbecili în raport cu întreaga populație: indiferent de estimare, tot ar fi mai mică decât e în realitate. Așadar, în paginile ce urmează, voi nota acest procent cu simbolul σ .

CAPITOLUL II

A Doua Lege Fundamentală

Tendențele culturale actuale din Occident promovează o atitudine egalitaristă în toate aspectele vieții. Oamenilor le place să creadă că sunt rezultatul unei mașinării de producție în masă perfect programată. Geneticienii și sociologii fac tot ce le stă în putință să demonstreze, printr-un ansamblu impresionant de date și raționamente, că toți oamenii sunt egali de la natură și că, dacă unii sunt mai egali decât ceilalți, asta se datorează educației, nu eredității.

Eu am o obiecție în legătură cu această teorie – sunt ferm convins, după ani de observații și experimente, că oamenii nu sunt egali, că unii dintre ei sunt imbecili, în vreme ce alții nu, iar această diferență nu depinde de factori și influențe culturale, ci pur și simplu de ereditate. La fel cum o persoană se naște cu părul roșcat, așa se naște și un om imbecil; apartenența la mulțimea imbecililor